

[3 Hours]

[Total Marks : 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. Figures to the right indicate full marks.
2. Support your answers with relevant case laws.

1. Answer in short (not more than two sentences)

(20)

- i) What is a Writ?
- ii) What is sub-delegation?
- iii) What is Henry VIII clause?
- iv) State two functions of the Union Public Service Commission.
- v) What is the difference between limitation and laches?
- vi) What is Judicial Review?
- vii) State two characteristics of Administrative Tribunals.
- viii) What is a speaking order?
- ix) What is the meaning of "Salus Populi Est Suprema Lex"?
- x) What is the concept of Legitimate Expectation?

2. Write short notes (any four)

(20)

- i) Dicey's Doctrine of Rule of Law
- ii) Civil Services in India
- iii) Kinds of Public Corporations
- iv) Droit Administratif
- v) Ombudsman
- vi) Ridge v/s Baldwin

3. Answer the situational based questions (any two)

(12)

- i) Rules provided that person would not be granted school leaving certificate unless he had completed fifteen years of age. However the Director was given power to grant exemption from this rule under certain circumstances in deserving cases. But the Director made an invariable rule that he will grant exemption only if the person has completed thirteen years of age.
 - a) What is the meaning of Administrative discretion?
 - b) Can the rule made by the Director be challenged? Give reason.
- ii) A contractor constructed a building at the request of a Government officer. The possession was obtained by the officer and the building was used by the Government; but no payment was made to the contractor. It was contended that the provisions of Article 299(1) of the Constitution had not been fulfilled and therefore the contract was not enforceable.

- a) What is the provision of Article 299(1) of the Constitution?
- b) What can the contractor do in these circumstances?
- iii) Mr. Y was appointed as senior officer in the government department though he was not educationally and experience wise qualified for the post.
 - a) Can anyone oppose such appointment?
 - b) Explain the remedy available in these circumstances.

4. Explain in detail (any four)

(48)

- i) Define Administrative Law. Discuss its scope and reasons for its growth.
- ii) Explain the theory of Separation of Powers in light of the Indian legal system.
- iii) Discuss the Principles of Natural Justice with the help of Supreme Court judgments.
- iv) Examine the grounds for judicial control of Delegated Legislation.
- v) What is Tortious liability of Government? Give important cases.
- vi) Answer any two:-
 - a) CBI
 - b) Right to know
 - c) Doctrine of Proportionality

(मराठी रुपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

सूचना : १. उजव्या बाजूचे आकडे गुण दर्शवितात.

१. एक/ दोन वाक्यात उत्तरे लिहा.

(२०)

- i) याचिका म्हणजे काय?
- ii) सब डेलीगेशन (sub-delegation) चा अर्थ काय?
- iii) हेनरी VIII क्लॉज काय आहे?
- iv) केंद्रीय नागरी सेवा आयोगाची दोन कार्ये लिहा.
- v) 'लिमीटेशन' व 'लॅच्येस' मध्ये काय फरक आहे?
- vi) 'न्यायालयीन पुनर्विलोकन' म्हणजे काय?
- vii) प्रशासकीय न्यायालयाची दोन वैशिष्ट्ये लिहा.
- viii) स्पीकिंग ऑर्डर (Speaking order) म्हणजे काय?
- ix) "Salus Populi Est Suprema Lex" चा अर्थ काय?
- x) कायदेशीर अपेक्षा (legitimate expectation) म्हणजे काय?

२. कोणत्याही चारवर टीपा लिहा.

(२०)

- i) डायसीचे कायद्याचे राज्य (रूल ऑफ लॉ)
- ii) भारतीय नागरी सेवा
- iii) महामंडळाचे प्रकार
- iv) ड्राइट अडमिनीस्ट्रेटिव्ह (Droit Administratif)
- v) ओम्बड्समन (ombudsman)
- vi) रिज् वि. बालाड्विन (Ridge vs. Baldwin)

३. परिस्थितीजन्य प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

(१२)

- अ) वयाचे पंधरा वर्षे पूर्ण केल्याशिवाय शाळा सोडायचा दाखला देवू नये असा नियम अस्तीत्वात होता. परंतु काही अपवादात्मक परिस्थितीत संचालकाला या नियमाला अपवाद देण्याचा अधिकार देण्यात आला, परंतु संचालकाने (डायरेक्टरने) असा ठाम नियम बनवला की, जर व्यक्ती वयाचे तेरा वर्षे पूर्ण करत असेल तरच त्यास अपवाद म्हणून ग्राह्य धरावे.
- i) प्रशासकीय स्वेच्छाधिकार (Administrative Discretion) म्हणजे काय?
 - ii) संचालकाने (डायरेक्टरने) बनवलेल्या नियमाला आव्हान देता येईल का? कारण द्या.

- ब) शासकीय अधिकाराच्या विनंतीवरून एका कंत्राटदाराने इमारतीची अभारणी केली. शासकीय अधिकाराने सदर इमारत ताब्यात घेवून प्रशासकीय कामकाजासाठी इमारत वापरण्यास सुरुवात केली. परंतु कंत्राटदाराला त्याचे पैसे दिले गेले नाही. याउलट त्यास असे सांगण्यात आले की, सदर करार घटनेच्या कलम २९९(१) च्या तरतुदीनुसार नाही. त्यामुळे हा करार पूर्ण होवू शकत नाही.
- राज्यघटनेतील कलम २९९(१) ची काय तरतुद आहे?
 - अशा परिस्थितीत कंत्राटदार काय करू शकतो?

- क) पदासाठी शैक्षणिक पात्रता व पुरेसे अनुभव नसतांना श्रीयुत 'य' यांची शासकीय विभागामध्ये बरिष्ठ अधिकारी म्हणून नेमणूक करण्यात आली.
- या नेमणूकीला कोणी आव्हान करू शकतो का?
 - अशा परिस्थितीवरील उपलब्ध उपाय योजना स्पष्ट करा.

४. कोणत्याही चार प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

(४८)

- प्रशासकीय कायद्याची व्याख्या लिहा. प्रशासकीय कायद्याची भारतातील व्याप्ती व विस्तार स्पष्ट करा.
- भारतीय राज्य पद्धती संदर्भात सत्ता विभाजनाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाचा संदर्भ देवून नैसर्गिक न्यायतत्वावर चर्चा करा.
- प्रत्यायुक्त कायदेमंडळावरील न्यायालयीन नियंत्रणाचे घटक स्पष्ट करा.
- शासनाचे छळ दायित्व (Tortious liability of Government) म्हणजे काय? महत्त्वाचे न्यायनिर्णय लिहा.
- खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर उत्तरे लिहा.
 - सी.बी.आय (CBI)
 - माहितीचा अधिकार
 - प्रमाणबद्धतेचे तत्व (Doctrine of Proportionality)